

3. Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти : затв. Наказом МОН України від 21.06.2018 № 669 // МОН України : сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2018/12/2-0062018politseyskiy.doc> (дата звернення: 18.04.2020).
4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ МОН України від 12.12.2018 № 1379 // Міністерство освіти і науки України : сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf> (дата звернення: 18.04.2020).
5. Інформатика в юридичній діяльності (в 2-х частинах) : підручник / за заг. ред. В. А. Кудінова. Київ, 2016. 256 с.
6. Кудінов В. А., Орлов Ю. Ю., Пакриш О. Є. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції : навч. посіб. Київ, 2017. 100 с.
7. Кудінов В. А. Інформаційне забезпечення органів Національної поліції: словник термінів. Київ, 2019. 236 с.
8. Як навчитися швидко друкувати сліпим методом: поради та цікаві підказки // ZNAJ.UA : сайт. 10.12.2019. URL: <https://znaj.ua/society/281443-yak-navchitisya-shvidko-drukuvati-slipim-metodom-poradi-ta-cikavi-pidkazki> (дата звернення: 18.04.2020).
9. Проверка скорости набора текста онлайн // Соло на клавиатуре : сайт. URL: <https://solo.nabiraem.ru/ru/overview/typingtest> (дата звернення: 18.04.2020).
10. Сліпий метод друку // Вікіпедія : віл. енцикл. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сліпий_метод_друку (дата звернення: 18.04.2020).
11. Середня швидкість друку. Інфографіка // RATATYPE : сайт. URL: <https://www.ratatype.ua/learn/average-typing-speed/> (дата звернення: 18.04.2020).
12. Методична розробка уроку виробничого навчання з теми: «Набір тексту на швидкість та якість» // ОКН : сайт. URL: https://oknte.at.ua/MR_Matsyshyn_TTsPTO.pdf (дата звернення: 18.04.2020).

Отримано 20.04.2020

УДК 378:34:340.12:303

ЛИТВИНОВ О. М.,

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Луганського державного університету
внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка (м. Сєвєродонецьк)
 <https://orcid.org/0000-0002-2257-2224>

ЩОДО СВІТОГЛЯДНОЇ ДИВЕРСІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ, АБО СПРОБА ПОЛЕМІЧНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ УТІЛЕННЯ НОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ

Пропонується можлива філософсько-правова інтерпретація нових навчальних планів підготовки поліцейських через прогнозування їхнього впливу на світогляд курсантів ВЗО МВС України. Показана їх часткова невідповідність поняттю «вища освіта» та поняттю «професійна підготовка».

Ключові слова: освіта, професійна підготовка, світогляд, правоохоронці, «радянська людина».

Проблема підготовки кадрів для правоохоронних органів завжди була актуальною, іноді доходячи до надзвичайної болючості, що значною мірою було пов'язаним з постійною присутністю елемента невизначеності політико-правового курсу країни в цілому. Важливим чинником цього перманентного стану завжди був і залишається сьогодні тиск певних

стереотипів ще радянських часів, у тому числі й у поглядах на функціонування цих органів. До головних чинників, що призводять до не завжди позитивних результатів у процесі підготовки майбутніх правоохоронців можна долучити ще й недостатність, а надто часто і відсутність внутрішньої його суто наукової, тобто насамперед критичної експертизи. Звісно, є ще досить багато чинників інших, але всі вони і змістовно, і логічно є частинами трьох названих вище.

Оскільки ж у своєму тексті я буду апелювати до світоглядних підмурків навчального процесу у закладах вищої освіти МВС, то тут слід додати й про досить відчутну кризу вищої освіти, що є лише частиною згаданої невизначеності освіти взагалі та наслідком транзитивного стану країни в цілому. Але аналіз ситуації в освіті, що склалася, не є завданням цієї розвідки, тому тут лише згадаємо про її наявність і про наше розуміння певної об'єктивності такого становища, причому не тільки в нашій країні. Якщо гранично коротко, то проблема (у головних її складових) може бути сформульованою так.

Стосовно першого з названих чинників (невизначеність – фактична – політико-правового курсу держави): 1 (1). Домодерне суспільство, що опинилося в умовах постмодернізму. 2 (2). Нерозуміння цієї ситуації (включаючи владний політичний клас), а звідси й неадекватні відповіді на виклики сучасного світу.

Стосовно другого чинника (тиск стереотипів радянських часів): 1 (3). Каральна спрямованість діяльності органів, що мають назву правоохоронних. 2 (4). Імітаційність та соціальний паразитизм як значні складові цієї діяльності.

Стосовно третього чинника (відсутність можливості внутрішньої критики): 1 (5). Застаріла система науково-методичного забезпечення діяльності правоохоронних органів, зокрема НП, насамперед з методологічної точки зору. 2 (6). Система підготовки кадрів поліцейських, яка значною мірою не тільки не відповідає завданням державного будівництва в країні, а й є такою, що суттєво заважає цьому процесові.

Відразу зазначу, що йдеться про фактичність, тобто реальний стан справ, а не про гасла та наміри, висловлені навіть документально.

Звісно, у цьому короткому тексті буде йтися переважно про останній пункт, причому, крім названого в попередніх пунктах, слід урахувати й загальний стан освіти, процес реформування якої також є значною мірою невизначеним, переважно з причин, зазначених у п. 1 (1) та п. 2 (2). Іншими словами, маємо комплекс проблем, що їх можна визначити як: А) загальнодержавні; Б) що стосуються системи МВС; В) що стосуються системи освіти взагалі; Г) що стосуються системи освіти в МВС. Значна кількість цих проблем досліджувалася автором цих рядків раніше [4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 та ін.].

Зазначений пункт буде розглядатися коротко в контексті А), Б) і В), дещо докладніше в контексті Г).

Насамперед про підготовку кадрів для НП. Як удається, досить велика кількість заплутаних питань є породженою невизначеністю кінцевої мети у відношенні понять освіти та професійної підготовки. Йдеться про нові навчальні плани як за спеціальністю «Право», так і за спеціальністю «Правоохоронна діяльність». Якщо гранично коротко, то недоцільність фактичного знищення соціально-гуманітарного блоку, особливо на тлі вельми сумнівної за якістю гуманітарної підготовки та такого ж світоглядного виховання, що ми його маємо в школі, є головною причиною відновлення загального розуміння соціуму та місця людини в ньому за сталими лекалами радянського (тоталітарного) зразка.

Перше. Фальшива історія за псевдо-марксистською сталінською схемою, розробленою ще в 30-ті роки минулого століття, що її образ домінує у масовій буденній свідомості, є значним ресурсом процесу гальмування розвитку країни в бік усвідомлення насамперед гуманістичної цінності правової держави та, відповідно, престижної ролі правоохоронців. Втім, престижної не з точки зору споживання (кількості та якості) життєвих благ, а з точки зору свідомого служіння загальному Благу. Тому скасування історії України в навчальних планах і залишає цей стереотип сприйняття образу нашої країни в переважно категоріях методології XIX-XX століть, якою є методологія на тлі ідеології «марксизму-ленінізму»,

тобто примітивованого марксизму. І це не зважаючи на намагання фактологічного заміщення значною мірою тих самих схем та матриць, за якими продовжується викладання історії в школі. І це не зважаючи на часто щире прагнення якось наблизити наративи (як викладення подій минулого) до того, що відбувалося насправді, та до адекватної (відповідної, об'єктивної, логічної, критичної тощо) оцінки подій.

Тут переходимо до другого. Відсутність філософського циклу дисциплін (інструментальну та підкорену роль юридичної логіки обговорювати немає сенсу) є причиною неможливості розвитку критичного мислення як основи громадянської свідомості та формування свідомості національної в сучасному її розумінні як її єдності з першою (розуміння національного як громадянського). Страждає й морально-етичний бік формування свідомості молодого людини, що обрала вельми складний життєвий шлях служіння народові, оскільки лише курс деонтології є явно недостатнім у вирішенні цього завдання. Скажімо так: навіть поняття «служіння» не завжди є зрозумілим у координатах повсякденного життя в умовах значної світоглядної невизначеності, оскільки традиційна вже декларативність його (цього поняття) стверджується і цим життям, і згаданими вже образами-міфами ще радянського гатунку. Молода людина не усвідомлює важливості розуміння складності світу, тим більше, що оточуюче соціальне середовище (переважно «радянських людей», тобто таких, що також взагалі не можуть усвідомити необхідності розуміння цієї складності) постійно надає та відновлює приклади переваги часто зовсім протилежного тому, чому його намагаються навчити, а саме: постійний програш тих, хто намагається слідувати таким (декларативно проголошуваним), насамперед моральним настановам. Навіть якщо «вивести за дужки» можливість цілеспрямованого створення такої ситуації пост-радянською ще по суті владою (підготовка «правоохоронців», які перш за все охороняють не права своїх співгромадян, а представників влади, тобто політичного режиму), то оцінка виведення за межі завдань підготовки правоохоронця (зазначимо, також як представника влади) усвідомлення своїх обов'язків як належного є незрозумілим у сьогоднішніх умовах доволі хитких позицій посправжньому демократичних орієнтирів у суспільстві, а тим більше в силових структурах.

Третім є те, що формально виходить за межі соціально-гуманітарного блоку дисциплін, але є суттєвим у освітньому процесі. Гранично коротко це можна позначити як також відновлення фактично радянсько-тоталітарних схем (що збігаються з сучасними примітивованими теоріями на кшталт російських чи то китайських) розуміння права та держави, незважаючи на дещо підновлену риторику демократичного спрямування. Простий приклад того, що нове покоління вчиться за підручниками переважно ще радянських авторів (які відстоювали свого часу світоглядні позиції згаданого вже примітивованого марксизму), практично без залучення ідей тих, завдяки кому з'явилася незалежна Україна (або авторів підручників, за якими навчаються майбутні юристи та правоохоронці в демократичних країнах, тобто правових державах) є одним з прикладів, що ілюструє цю думку. Звісно, питання дискусійне, але воно існує, і при цьому ніким не обговорюється, причини відомі і частина з них названа в попередніх рядках.

Четвертим можна назвати чинник, що підводить таку собі загальну рису під викладеним. Це практика. Курсант, що опиняється в практичних органах, стикається з ситуацією, що ще більше відновлює той стереотип російсько-більшовицького розуміння ролі правоохоронних органів, який долається декларативно, але залишається значною мірою фактично (тут спираємося на свідчення: якщо є позитивні зміни у ставленні до населення, то їх досить мало у ставленні до самих правоохоронців – як з боку населення, так і в процесі взаємодії начальників з підлеглими). Ієрархічність системи, що є виправданою в службах і ситуаціях безпосереднього реагування на ситуації соціальних негараздів (адміністративного, кримінального тощо порушення), традиційно є розширеною до всіх видів комунікації, включаючи неформальну, та, також за радянською (а точніше східною або азійською) традицією, є перемішаною одна з іншою з переважанням корпоративних поглядів і інтересів («я начальник – ти дурак», «телефонне право» тощо).

Звісно, переважна частина цього, що можна назвати недоліками системи, має коріння соціальне, а точніше соціокультурне, включаючи, звісно, надзвичайно значну історичну

складову. Але це і стає ще одним приводом наполягання на тому погляді, що фактичне скасування соціально-гуманітарної підготовки майбутніх правоохоронців є мінімум помилковим, а за своїми наслідками, що їх можна без особливого напруження прорахувати, цей підхід заслуговує й на більш суворе визначення, де першим поняттям, як удасться, є поняття диверсії. В умовах наявної гібридної війни таке поняття не виглядає безпідставним, включаючи й аргументи, що спираються на економічні чинники зміни навчальних планів. Але коли економічні умови для нас були сприятливим?

Є й ще один аспект, що тут його означає схематично. Навіть без наведення прикладів історичного характеру чи то сучасної зарубіжної освіти, поставлю питання: чому б не зробити освіту в закладах системи МВС такою престижною, щоб вона не тільки вигравала в сучасній надконкурентній ситуації, а ще й була б зразковою для інших ЗВО країни? (Втім, не втримаюся без прикладу: освіту майбутні керівники багатьох, у тому числі провідних демократичних держав отримували у військових навчальних закладах, проходили через випробування служіння своєму народові тощо, і, з огляду на реалії сьогодення в нашій країні, чому б таке служіння як служіння захисту права як прав людини не покласти у фундамент того гасла, що вже майже втратило свою популярність – розбудові правової держави?)

Таке в цілому досить різке (але, сподіваюсь, і досить адекватне) викладення проблематики має за мету означити проблему поєднання освіти та професійної підготовки майбутніх правоохоронців. Як це не парадоксально, але ця над-нагальна проблема якщо і досліджувалася, то вельми непрямо і неефективно, оскільки переважали мотиви не загально-державницькі, а частково-партикулярні (з різним змістом, що ці мотиви формували: від індивідуально-кар'єрних до корпоративно-прибуткових). Такими ж були й організаційні та суто освітянські дії. Можна визнати достатність суто професійної (якщо до неї не зараховувати розвиток людських якостей особистості) підготовки випускників ВЗО системи МВС (хоча цю оцінку мають надавати самі спеціалісти, а також ті, хто матеріально утримує їх, тобто громадяни України), але чи відповідає вона тому, що є визначеними стандартами вищої освіти як такої? Якщо, згідно чинному Закону України «Про вищу освіту», вона визначається як «сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти» [2], то як сучасна молода людина може набути якостей, що їх підкреслено (автором цих рядків) у тексті Закону?

Приклад щодо елементарного рівня мислення (а значить і того рівня прийняття рішень, що впливають на життя інших людей), коли співробітник НП, навіть офіцер, не здатен поставити питання по суті (стосовно чогось, чи то події, чи то ситуації тощо), та відповісти на поставлене йому питання (тобто відповісти на те питання, що йому поставили, а не на інше, що йому не ставили) є явищем масовим. Те, що це стосується не тільки працівників НП, не є виправданням їхнього недостатнього рівня – у цьому випадку однозначно професійної – підготовки (ми обговорюємо питання підготовки саме майбутніх правоохоронців). Просто слід наголосити, що такі навички набуваються не стільки вивченням курсу логіки, а загальною комплексною соціально-гуманітарною підготовкою з акцентуванням на розвитку навичок критичного (раціонального, креативного, об'єктивного, адекватного тощо) мислення. Слід обов'язково додати, що в поняття соціально-гуманітарної підготовки безумовно має входити й питання підготовки мовної, оскільки ця складова загальної культури особистості набула на сьогодні неабиякої світоглядної ваги. Останнє питання також не має адекватного розуміння, оскільки тлумачення самої мови відбувається також на рівні суто позитивістському та буденному («какаяразніца»), без урахування досягнень філософії, лінгвістики і правознавства ХХ-ХХІ століть (тут є доцільним згадати приклад Казахстану з над-амбіційними планами переходу на латинське письмо, втім це не входить в предметне поле цієї розвідки).

Це якщо стисло щодо «способів мислення».

Стосовно «світоглядних і громадянських якостей» та «морально-етичних цінностей», разом і стисло.

Погляд на світ, його розуміння і тлумачення або світогляд, що переважає на наших теренах (і, як мінімум, у більшості юристів і правоохоронців), можна гранично коротко означити як технократичний позитивізм. Останній базується на догматизмі як звичний редукції складного до простого (примітивного, вульгарного), на що спиралася методологія радянської освіти в сфері гуманітарних наук, та ще й в умовах зовнішнього тиску ідей відновлення чи то радянської, чи то ще російської імперії, неминуче спрямовує до сприйняття світу в категоріях, що їх штучно вироблено за вказівкою керманичів соціуму тоталітарного типу. Тобто, з донесенням до свідомості пересічної людини тих фрагментів світу сучасного і світу минулого, що вкладалися в уяву цих керманичів, переважно неосвічених чи то малоосвічених. А ідеологічна спрямованість тоталітарного типу мислення, будь-то соціалізм інтернаціональний (класовий), будь-то соціалізм національний (расовий), апелює до архаїчних по суті культурних архетипів агресивного гатунку на кшталт «свій-чужий», де «чужий» або «інший» – це завжди «ворог». Звідси, до речі, загальноприйняте і загальновизнане поєднання в юридичній площині нацизму, фашизму і комунізму як заборона таких антигуманних (антилюдських) поглядів і переконань.

Тут доречним буде нагадати, що на сьогодні «...Концептуально визначені основні принципи цивілізаційного процесу входження України в систему європейських цінностей, сформовані засоби і методи імплементації соціально-економічних і політико-культурних структур України в західну цивілізацію» [3], і ця позиція є юридично закріпленою в Конституції України (Див.: Преамбула, Ст. 85, 102, 116) [1].

Радянська людина, як носій саме комуністичного типу світогляду, таким чином, є за межами правового поля сучасного світу, і України зокрема, тому відновлення такого погляду на світ (світогляду) є ще й прямим порушенням саме юридичного характеру (і навіть злочином). Це ще один привід означити відлучення майбутніх носіїв влади, якими є правоохоронці, від гуманітарно значущих юридичних досягнень людства (через викривлення сприйняття соціуму), до яких приєдналася і наша країна, з одного боку, і, з другого боку, долучення до чинників і суб'єктів порушення міжнародного права в межах того, що отримало визначення гібридної війни, використати надто неприємним терміном «діверсія».

Третім з таких приводів може назвати прагнення звернути увагу на значущість проблеми, що обговорюється в цьому тексті. І це аж ніяк не обвинувачення авторів нового навчального плану, оскільки, звісно, навряд чи вони прораховували весь комплекс проблем, що виникає як наслідки кроку, що ними було здійснено. Скоріше це звернення до замовника, тобто МВС України та керівництва НП, точніше запрошення до такого звернення й інших, хто є дотичним до підготовки майбутніх правоохоронців, зокрема поліцейських.

Якщо вони не є байдужими до долі держави Україна.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 19.04.2020).

2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 19.04.2020).

3. Попович М. В., Пролєєв С. В., Гардашук Т. В., Губерський Л. В., Ільїн В. В., Бакіров В. С., Андрущенко В. П., Рафальський О. О. Цивілізаційний вибір України і соціальний прогрес: Реферат концептуального обґрунтування (на здобуття Державної премії України у галузі науки і техніки 2017 р.). URL: http://vr.onaft.edu.ua/wp-content/uploads/sites/40/2017/08/REFERAT_TSIVILIZATSIJNIJ-VIBIR-UKRAYINI-1_.pdf (дата звернення: 19.04.2020)

4. Литвинов О. М. Про нашу емоціональну раціональність та східно-західну ментальність (деякі політико-правові аспекти національної культури) // Проблема раціональності наприкінці XX століття : матеріали V Харків. міжнар. Сковородинів. читань. Харків : Ун-т внутр. справ, 1998. С. 296–298.

5. Литвинов А. Н. Право и мораль в посттоталитарном сознании: тенденции развития в социокультурном контексте современной Украины // *Jurisprudencija: Mokslo darbai* 24 (16) tomas. Vilnius : Lietuvos Teises Universitetas, 2001. Pp. 154–160.
6. Литвинов О. М. Формування уявлень про правову державу в курсах гуманітарних дисциплін юридичного вузу (філософсько-світоглядні та історико-правові аспекти) // Соціально-гуманітарні фактори та умови формування майбутнього працівника ОВС як суб'єкта правоохоронної діяльності : монографія / за ред. Е. В. Віленської та О. М. Литвинова. Луганськ : РВВ ЛАВС, 2005. С. 22–53.
7. Ваховський Л. Ц., Литвинов О. М. Євроінтеграція і культурний традиціоналізм у регулюванні соціальних відносин: зіткнення цінностей і цілі освіти. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. Вип. 35. С. 346–350.
8. Литвинов О. М. Народження негатив-патерналізму: щодо біди, що насувається на нашу країну, або про принципи навчання по-українськи. *Вісник Дніпропетровського національного університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія*. 2007. Вип. 15. С. 285–292.
9. Литвинов О. М. Освіта в Україні як соціокультурна фікція, або про системну деформацію культурних смислів // *Українська освіта у світовому часопросторі : матеріали Другого міжнар. конгресу*. Київ : Рада, 2007. Кн. 1. С. 318–319.
10. Литвинов О. М. Місце освіти в здійсненні негативної селекції в соціальному та державному житті України (до постановки питання про визначення аморальних норм як чинників формування буденної свідомості) // *Традиція і культура. Моральна традиція: інваріантність і поліфонічність : матеріали міжнар. наук. конф. Київ : Новий Акрополь, 2007. Ч. 2. С. 25–26.*
11. Литвинов О. М. Традиції як негативні цінності в формуванні національної правосвідомості і роль системи освіти в процесах корозії соціальної моралі (можливі підходи з позицій сучасної методології) // *Традиція і культура. Вічні цінності в сучасній культурі : матеріали міжнар. наук. конф. Київ : Новий Акрополь, 2008. Ч. 2. С. 40–42.*
12. Литвинов О. М. Про внутрішню загрозу національній державності як наслідок тенденцій розвитку системи освіти, або міркування з приводу лекції професора Гельмута Курі. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2008. Вип. 4. С. 232–240.
13. Литвинов О. М. Сучасний стан освіти в Україні як загроза національній державності. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2008. Т. 1. С. 219–225.
14. Литвинов О. М. Українська традиція: редукція політичного до буденного як шлях до національного апокаліпсису (державно-правові аспекти проблеми у культурологічному контексті, або про деякі уроки Аристотеля) // *Традиція і культура. Минуле, теперішнє та майбутнє : матеріали міжнар. наук. конф. Київ : Новий Акрополь, 2008. Ч. 1. С. 18–21.*
15. Литвинов О. М. До питання формування нової етики бездуховності у сучасній молоді, або про феноменологічно-правовий аспект освітянських процесів // *Філософсько-світоглядні аспекти становлення і розвитку духовної культури студентської та курсантської молоді : матеріали регіон. кругл. столу. Донецьк : Донецьк. юрид. ін.-т, 2011. С. 46–50.*
16. Литвинов О. М. Соціальний паразитизм як культурна характеристика суспільства та його вплив на діяльність правоохоронних органів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2011. № 2. С. 67–71.
17. Литвинов О. М. Щодо існуючої думки: навіщо потрібна філософія офіцеру міліції (історико-правові міркування в культурологічній площині, зважаючи на загальний контекст проблем підготовки майбутніх правоохоронців). *Проблеми філософії права*. 2011. Т. VIII–IX. С. 138–144.
18. Литвинов О. М. Про унормування девіантної поведінки молоді в умовах моральної деградації населення України (філософсько-правовий аспект) // *Девіантна поведінка: соціологічний, психологічний та юридичний аспекти : матеріали наук.-практ. конф. Харків : ХНУВС, 2012. С. 183–186.*

19. Литвинов О. М. Роль філософії в підготовці майбутнього офіцера міліції. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 25–31.
20. Литвинов О. М. Про питання: чи потрібна філософія майбутньому офіцеру міліції? // Роль суспільно-політичних дисциплін у формуванні світогляду працівника внутрішніх справ : матеріали V всеукр. інтернет-конф. URL: http://www.lvduvs.edu.ua/struktura/kaf/soc_dyscyplin/mat_konf.pdf (дата звернення: 20.04.2020).
21. Литвинов А. Н. Становление украинской государственности как онтологическая основа воспитательно-образовательных процессов (к феноменологической постановке вопроса в философско-правовом аспекте) // *Достижения социально-гуманитарных наук в современной Украине : материалы Третьей всеукр. науч. конф. с междунар. участием*. Симферополь-Днепропетровск, 2013. Ч. I. С. 165–167.
22. Литвинов О. М. Щодо подолання примітивізму соціуму раціональністю мислення: методологічні зауваження проти позитивістів та вульгарних матеріалістів. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2013. Вип. 3. С. 24–32.
23. Литвинов О. М. Про радянські культурно-світоглядні коріння деформацій процесу становлення правової держави (до обґрунтування теорії негатив-патерналізму). *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2014. Спецвип. 2. С. 64–76.
24. Литвинов О. М. Чи потрібна філософія для міліціонера (про світоглядно-правові аспекти підготовки майбутніх правоохоронців) // *Право як феномен культури: спроба філософського осмислення : монографія / О. М. Литвинов*. Луганськ : Янтар, 2014. С. 623–639.
25. Литвинов О. М. Становлення громадянського суспільства в Україні як культурна проблема в ракурсі «Схід-Захід» (філософсько-правовий аспект) // *Проблеми формування громадянського суспільства : матеріали інтеракт. наук.-практ. семінару*. Дніпропетровськ : Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2015. С. 9–13.
26. Литвинов О. М. Філософія для юристів: методичні аспекти проблеми викладання з полемічними зауваженнями та деякими конкретними пропозиціями. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2017. Вип. 3 (79). С. 294–301.
27. Литвинов О. М. Філософія для юристів: методичні аспекти викладання у взаємозв'язку з питаннями методології та професійної спрямованості. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2017. Вип. 4 (80). С. 303–311.
28. Литвинов А. Н. О «советском человеке» и новой общности людей «советский народ» как актуальной проблеме (тоталитаризм vs свобода) // *Вызовы современности: социально-исторические, культурологические и метафизические аспекты : материалы междунар. науч. конф.* (м. Северодонецк, 26–27 квіт. 2017 р.). Северодонецк-Торонто, 2017. С. 75–77.

Отримано 21.04.2020

УДК 343.1

ЛУБ Р. А.,

викладач кафедри соціально-гуманитарних дисциплін
Луганського державного університету внутрішніх
справ імені Е. О. Дідоренка (м. Северодонецьк)

ЩОДО ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ, А ТАКОЖ ВИЯВЛЕННЯ ТА ФІКСАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ЗЛОЧИНІВ І ПОДАТКОВИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ЗОНІ ООС

Розглянуто особливості виявлення та фіксації кримінальних злочинів та податкових правопорушень, зокрема складання адміністративних протоколів, з урахуванням специфіки проведення операції об'єднаних сил на території Луганської та Донецької областей як тема на заняттях з кримінального процесу та фінансового права.